

پاسخنامه مدارس شهرستان

پایه :	۲	موضوع :	منطق ۳
تاریخ :	۹۱/۰۶/۱۱	ساعت :	۱۸

نام کتاب: منطق (صناعات فمسس)

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سؤال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه به سؤال آفر نمره داده نمی‌شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

سؤالات تستی:

۱. عبارت «قضایا مأخوذة ممّن یوثق بصدقه تقلیداً إمّا لأمر سماویّ و إمّا لمزید عقله و خبرته» تعریف چیست؟ ب ۲۶۹
- أ. مسلمات ب. مقبولات ج. مشبّهات د. عادیات
۲. در کدام قسم از برهان، اوسط، علت برای نتیجه است؟ ج ۲۸۲
- أ. فقط برهان لمّی مطلق ب. فقط برهان لمّی غیر مطلق ج. برهان لمّی مطلق و غیر مطلق د. برهان إنّی
۳. در جدل، پرسش از چه نوع قضایایی شایسته نیست؟ د ۳۰۳
- أ. اجتماعی ب. فلسفی ج. قضایای سیاسی د. قضایای مبتنی بر حسّ و تجربه
۴. «خلقیات» و «انفعالیات» هر دو از ... هستند. ج ۲۶۴/۶۵
- أ. یقینیات ب. مقبولات ج. مشهورات د. مسلمات

سؤالات تشریحی:

۱. أ. «مبادی اقیسه» را تعریف کنید. ب. اقسام هشتگانه قضایا را نام ببرید. ۲۵۳
- مقدمات بی نیاز به بیان و اقامه حجت را «مبادی اقیسه» می‌نامند.

اقسام: ۱. یقینیات ۲. مظنونات ۳. مشهورات ۴. وهمیات ۵. مسلمات ۶. مقبولات ۷. مشبّهات ۸. مخیلات

۲. أ. «صناعت برهان» را تعریف کنید. ب. «دلیل» چه نوع برهانی است؟ با مثال توضیح دهید. ۲۷۶

أ. برهان قیاسی است که از مواد یقینی تشکیل می‌شود و ضرورتاً نتیجه‌ای یقینی به دست می‌دهد. ب. برهانی که وجود حد وسط در اصغر، معلول اکبر است مثال: هذه الحديدية متمددة و كل حديدة متمددة مرتفعة درجة حرارتها: هذه الحديدية مرتفعة درجة حرارتها.

۳. «موضع» در جدل را تعریف کرده، از فوائد جدل سه مورد را بنویسید. ۲۹۶

قواعد و اصول کلی که از آنها قضایای مشهور فراوانی استخراج می‌شود که به آنها موضع می‌گویند.

فوائد جدل: ۱. ریاضت و تقویت اذهان در تحصیل و اکتساب مقدمات ۲. تحصیل حق و یقین (واقع) در مسائلی که بر انسان عارض می‌شود ۳. برای کسانی که خواهان غلبه و پیروزی بر خصم‌اند سودمند است ۴. رؤسا و رهبران برای مخالفت از عقاید پیروانش از بدعت‌ها و نوآوری‌ها می‌توانند از جدل استفاده کنند ۵. برای وکلای مدافع که حمایت و دفاع از حقوق مردم را شغل خود قرار داده‌اند جدل سودمند است ۶. التسهیل علی المتعلم المبتدیء لمعرفة المصادرات فی العلم الطالب له.

۴. «صناعت خطابه» را تعریف کرده، از وظایف و فوائد آن سه مورد را بنویسید. ۳۲۷

خطابه صنعتی علمی است که نتیجه آن اقناع توده مردم در مورد مطلب مورد نظر است. فوائد آن: ۱. دفاع از آراء و نظریات ۲. روشن کردن افکار عمومی ۳. تشویق بر اکتساب فضائل و کمالات و اجتناب از رذائل و گناهان ۴. بر انگیزتن شعور عمومی و بیدار کردن وجدان و باطن مردم.

۵. در صناعت خطابه «توابع» را تعریف کرده، اقسام آن را فقط نام ببرید.

۳۴۷

غیر از اجزای خطابه اموری که خارج از اجزای خطابه‌اند ولی مزین و تابع و متمم آنها هستند به جهت تأثیری که در آماده کردن شنوندگان برای قبول قول سخنران دارند توابع نامیده می‌شود. اقسام توابع: ۱. آنچه که به خود الفاظ مربوط می‌شود ۲. آنچه که به نظم و ترتیب الفاظ مربوط است ۳. اخذ به وجوه.

۶. غلطی که در ماده قیاس واقع می‌شود، چند نوع است؟ توضیح دهید.

۳۷۰

۱. مقدمات قیاس کاذبه یا غیر مشهور باشند و با قضایای صادق و مشهوره مشتبه شوند ۲. مقدمات قیاس عین نتیجه‌اند یعنی مصادره بر مطلوب هستند ولی خیال می‌شود که مقدمات غیر نتیجه هستند ۳. مقدمات قیاس اعرف از نتیجه نیستند ولی گمان می‌شود که اعرفند.

* وادعُ الی سبیل ربِّک بالحکمة و الموعظة الحسنة و جادلهم بالتی هی احسن.

۲۷۴

۷. آیه شریفه مربوط به کدامیک از اقسام صناعات خمس می‌باشد؟ توضیح دهید.

برهان، خطابه و جدل. حکمت: صناعت برهان. موعظة حسنه: صناعت خطابه، و از آداب جدل این است که به روش احسن باشد.

* و المراد من الاولی هنا هو المحمول لا بتوسط غیره ای لا یتحتاج الی واسطة فی العروض فی حمله علی موضوعه.

۲۹۰

۸. «اولی» را در کتاب برهان تعریف کرده و در ضمن مثالی توضیح دهید.

مراد از اولی محمولی است که در عروض و حملش بر موضوعش نیاز به واسطه‌ای ندارد. مثلاً در مثال جسم ابیض و سطح ابیض، حمل ابیض بر سطح حملی اولی است اما حمل ابیض بر جسم بواسطه سطح است پس سطح واسطه در عروض است زیرا حمل ابیض بر سطح اولاً و بالذات و حمل ابیض بر جسم ثانیاً و بالعرض است.

* ثم المستمع علی ثلاثة أشخاص علی الأكثر: مخاطب و حاکم و نظائرة و قد یکون مخاطباً فقط.

۳۳۵

۹. هر کدام از اقسام مذکور را اجمالاً معرفی کنید.

مخاطب: کسی است که خطاب به سوی او متوجه باشد و توده مردم یا خصم کلامی در گفتگو می‌باشد.

حاکم: کسی که به نفع خطیب یا بر ضرر او حکم کند یا به جهت اینکه برای او سلطه عام باشد یا بر رضای طرفین سلطه خاص داشته باشد. نظاره: شنوندگان و تماشاچیان که موجب تقویت یا توهین خطیب می‌شوند مثل هورا کشیدن یا کف زدن برای خطیب.